Bůh povolává proroka

Texty na tento týden

Gn 15,6; Ga 3,6–9; 1Kr 18,19–39; Iz 53; Da 2,46–48; Mk 1,2–5; Mt 11,1–6

Úvodní text

„Vtom jsem uslyšel hlas Panovníka: ‚Koho pošlu a kdo nám půjde?' I řekl jsem: ‚Hle, zde jsem, pošli mne!'" (Iz 6,8)

V biblických dobách často hráli proroci v dějinách Božího lidu klíčovou roli. Někdy stáli v samotném centru událostí a zaujímali významné, ba dokonce rozhodující místo v životě celého společenství.

Být prorokem však nebylo snadné povolání. Jejich životy byly často naplněny smutkem, odmítáním, nepochopením a zklamáním.

Pro Hospodinovy proroky nebývalo jednoduché přijmout povolání k prorocké službě. Není divu. Mnozí z nich čelili silnému odporu právě ze strany těch, kteří měli jejich poselství s radostí přijímat. Boží poslové bývali přehlíženi a zesměšňováni. Nezřídka byli biti nebo skončili ve vězení. Jiní byli kamenováni nebo pronásledováni jako divoká zvěř. Někteří nakonec zemřeli mučednickou smrtí.

Také dnes, v době zaplavené násilím, chamtivostí, nemravností, vykořisťováním a nejrůznějšími projevy satanova působení, lidé prorocký hlas často odmítají nebo jej záměrně přehlížejí.

Jako Boží následovníci jsme však povoláni naslouchat hlasu Božích proroků a stát se posly naděje, kterou jsme díky nim přijali.

Minulý týden jsme si připomněli, že po pádu člověka v Edenu se Hospodin snažil obnovit komunikaci s lidmi. Tento týden se zaměříme na některá klíčová období dějin, kdy Bůh povolal proroky, aby lidem znovu připomněli jeho poselství padlému světu.

Osnova lekce

Bůh povolával proroky, aby navzdory pronásledování a nepochopení vedli jeho lid zpět k věrnosti a k zachovávání smlouvy. Varovali před hříchem, připomínali zaslíbení o přicházejícím Mesiáši a neustále vyzývali k obnovení vztahu se Stvořitelem. Jejich obětavá služba pod vedením Ducha svatého zůstává inspirací i pro nás dnes.

- Gn 15,6; Žd 11,8: Abrahamova víra a poslušnost při naplňování Boží smlouvy (neděle)
- 1Kr 18,20–22: Elijáš a výzva k odvrácení se od model k živému Bohu (pondělí)
- Iz 53,3–8: Izajášovo proroctví o zástupné smrti zaslíbeného Mesiáše (úterý)
- Da 6,26–28: Danielova věrnost a svědectví o Boží moci mezi pohany (středa)
- Mk 1,2–5: Jan Křtitel – příprava cesty pro Spasitele a neochvějná důvěra uprostřed utrpení (čtvrtek)

ABRAHAM, OCHRÁNCE SMLOUVY

Abraham věřil, a proto uposlechl, když byl povolán, aby šel do země, kterou měl dostat za úděl; a vydal se na cestu, ačkoli nevěděl, kam jde. (Žd 11,8)

6Pohleďte na Abrahama: „uvěřil Bohu, a bylo mu to počítáno za spravedlnost.“ 7Pochopte tedy, že syny Abrahamovými jsou lidé víry. 8Protože se v Písmu předvídá, že Bůh na základě víry ospravedlní pohanské národy, dostal už Abraham zaslíbení: „V tobě dojdou požehnání všechny národy.“ 9A tak lidé víry docházejí požehnání spolu s věřícím Abrahamem. (Ga 3,6–9)

Osobní studium

Od Genesis až po Zjevení měl Bůh vždy své věrné, kteří přijali povolání k poslušnosti jako odpověď na jeho milost (viz Jr 31,7.31–34). Bůh si vyvolil Abrama (později Abrahama), aby se stal příkladem života z víry a věrnosti smlouvě nejen pro svou rodinu, ale i pro všechny budoucí generace. Uprostřed všeobecného odpadnutí a mravního úpadku zůstal Abram věrný Božímu povolání (viz Gn 12,1–9).

Hospodin oznámil Abrahamovi podmínky smlouvy a ukázal mu, jak bude uskutečněno spasení lidstva prostřednictvím Kristovy oběti (Gn 15,6–17). Aby Bůh vyzkoušel Abrahamovu víru a znázornil budoucí oběť svého Syna, vyzval Abrahama, aby mu obětoval svého syna Izáka (Gn 22,1–17). Jak nesmírně bolestná musela být tato zkouška pro otce věřících! Pomysleme na všechny důvody, které mohl Abraham použít, aby odmítl Boží příkaz, a přesto věrně poslechl. Hospodin nakonec jeho ruku zadržel, aby Izáka nezabil, a místo něho opatřil berana.

Ne všechny proroky Bůh povolal k tomu, aby varovali před hrozící zkázou. Všichni však byli povoláni, aby vedli lidi zpět k věrnosti. Jejich poselství často varovala před odpadnutím, před útlakem chudých a potřebných a před porušováním Boží smlouvy a jejích ustanovení.

Především však měli proroci ukazovat na zaslíbení spasení v Mesiáši. Trvalé svědectví biblických proroků i působení Ducha svatého v naší poapoštolské době nás vybízí, abychom rozpoznali hrozící krizi, která přijde na svět, a varovali před ní druhé. Jádrem tohoto varování je však dobrá zpráva o vykoupení pro Ježíšův věrný lid – pro ty, kteří s ním zůstali ve smluvním vztahu (Zj 12,17).

Přečti si texty Gn 15,6; Ga 3,6–9 a Žd 11,8. Co z Abrahamova života a povahy ho kvalifikovalo pro službu Bohu, přestože byl zjevně chybujícím člověkem?

Mezi Abrahamovou dobou a naší existuje mnoho podobností. Stejně jako se tehdy nekontrolovaně šířilo pohanství a modlářství, i dnes se mnohé myšlenkové proudy snaží vytlačit křesťanství na okraj společnosti. Na rozdíl od převládající kultury jsme však my, Boží lid, povoláni věrně odrážet jeho obraz v každodenních vztazích s druhými lidmi a zvěstovat poselství tří andělů (Zj 14,6–12).

Aplikace

Písmo říká, že „Abram Hospodinovi uvěřil a on mu to připočetl jako spravedlnost“ (Gn 15,6). Poznáváš v tom jasné zaslíbení evangelia? Jakou naději z toho můžeš načerpat pro sebe?

ELIJÁŠOVO POSELSTVÍ

[20]Achab tedy obeslal všechny Izraelce a shromáždil proroky na horu Karmel. [21]Tu přistoupil Elijáš ke všemu lidu a řekl: „Jak dlouho budete poskakovat na obě strany? Je-li Hospodin Bohem, následujte ho; jestliže Baal, jděte za ním!“ Lid mu neodpověděl ani slovo. [22]Elijáš dále řekl lidu: „Jako Hospodinův prorok zbývám už sám, ale Baalových proroků je čtyři sta padesát“. (1Kr 18,20–22)

[23]Hle, posílám k vám proroka Elijáše, dříve než přijde den Hospodinův veliký a hrozný. [24]On obrátí srdce otců k synům a srdce synů k otcům, abych při svém příchodu nestihl zemi klatbou.“ (Mal 3,23.24)

Osobní studium

Přečti si text 1Kr 18,19–39. Co se z tohoto příběhu dozvídáme o tom, jakou podobu může mít prorocká služba?

Elijášovo povolání a způsob řeči zrcadlí jeho roli Božího posla. Aby Bůh zastavil odpadnutí Izraele, poslal Elijáše ke králi Achabovi se zprávou o dlouhém suchu. Bůh využil tohoto soužení, aby svůj lid odvrátil od modlářství zpět k poslušnosti. Král i lidé však obviňovali proroka Elijáše ze svého neštěstí a usilovali o jeho smrt.

Na vrchu Karmel se Elijáš postavil prorokům Baala a Ašéry. Boží posel v moci Ducha svatého vyzval odpadlý Izrael, aby opustil své falešné bohy a vrátil se k Hospodinu. Lidé věděli, že jejich rozhodnutí vedla k duchovnímu úpadku celého národa. Nyní byli připraveni znovu přijmout Elijášova Boha, který dokázal svou svrchovanost nad jejich falešnými bohy, kteří ve skutečnosti ani neexistovali.

Krátce před druhým příchodem Krista Bůh povolává svou církev, aby znovu zvěstovala Elijášovo poselství – aby se lidé odvrátili od svých „model“ a byli připraveni obstát ve velký den Páně. Bůh se svým lidem stále komunikuje způsobem, který sám zvolil. Jeho Slovo a dar proroctví přinášejí napomenutí, varování, radu a povzbuzení. „Obnovení opravdové zbožnosti mezi námi je naší největší a nejnaléhavější potřebou. Usilovat o ně by mělo být naším prvním úkolem. Musíme vážně a vytrvale usilovat o Hospodinovo požehnání, ne proto, že by nám je Bůh nechtěl udělit, ale proto, že my sami nejsme připraveni je přijmout.“ (1SM 121)

Přečti si text Mal 3,23.24. Jak Elijášovo poselství ovlivňuje domovy těch, kteří následují Boha?

Skutečné duchovní probuzení začíná v srdci člověka a v jeho domově. Rodina je základním stavebním kamenem církve i společnosti. Oživení v rodině přináší nebeskou lásku do církve, do místního společenství i do celé společnosti. Takový je Boží záměr s křesťanskou rodinou.

Duchovní obnova zároveň vede Boží lid k aktivní službě a misii.

Aplikace

Jaké podoby modlářství můžeme nacházet v dnešních domovech, srdcích i církevních společenstvích?

IZAJÁŠ, PROROK EVANGELIA

[3]Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolestí, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili. [4]Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen. [5]Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni. […] [7]Byl trápen a pokořil se, ústa neotevřel; jako beránek vedený na porážku, jako ovce před střihači zůstal němý, ústa neotevřel. (Iz 53,3–5.7)

Osobní studium

Izajáš, jeden z nejvýznamnějších starozákonních proroků, přijal své povolání přímo od Boha (viz Iz 6,1–8). Ohromen Boží svatostí a vznešeností si Izajáš uvědomil svou nehodnost. V tu chvíli k němu přiletěl seraf se žhavým uhlíkem z nebeského oltáře a dotkl se jeho úst, aby odstranil jeho vinu a očistil jeho hřích. Na Boží otázku: „Koho pošlu a kdo nám půjde?", Izajáš odpověděl velmi jasně: „Hle, zde jsem, pošli mne!" (Iz 6,8). Tak by měla znít i naše odpověď.

Izajášovo povolání přišlo v rozhodujícím období izraelských dějin. Navzdory svým vlastním nedostatkům dostal důležitý úkol: varovat Boží lid a jeho vůdce před jejich hříchy. Jeho proroctví patří k nejvýznamnějším částem Písma, protože přinášejí nový pohled na Boží charakter, na podstatu lidského hříchu i na plán spasení. Právě v Izajášově knize nacházíme jedno z nejvýstižnějších proroctví o Ježíšově smrti a jejím významu pro celé lidstvo.

Přečti si text Izajáš 53. Jak toto úžasné proroctví, napsané více než půl tisíciletí před Ježíšovým ukřižováním, odhaluje význam Kristovy smrti za nás? Co nás učí o daru proroctví?

Izajášova proroctví předpovídala Mesiášův záměr a poslání (Iz 53,3–5). Vysvětlovala, proč byl Kristus „jako beránek vedený na porážku" (Iz 53,7) a jak jeho smírná oběť zachránila jeho lid z hříchů. Velmi působivě je zde vykreslen zástupný charakter Kristovy smrti, který odhaluje podstatu smíření vykonaného pro celé lidstvo.

„Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech" (Iz 53,6). Je zde zobrazena univerzální povaha hříchu a současně univerzální platnost kříže, který jediný je řešením hříchu. Snad žádná jiná kapitola Starého zákona nepopisuje plán spasení tak jasně a jednoznačně.

Prorocké povolání Izajáše však nebylo jednoduché. Mnoha lidem připadala jeho varování před blížící se zkázou neuvěřitelná, podobně jako dnes mnozí odmítají slyšet varování před následky hříchu (Ř 6,23). Izajášův prorocký hlas pro jeho i naši dobu je jasný (viz Iz 2,4; 5,20). Právě odmítnutí jednat spravedlivě a provést zásadní změny vedlo ke zničení Jeruzaléma. Stejný postoj bude charakterizovat i ty, kteří odmítnou Boha před Kristovým návratem a budou zničeni.

Aplikace

Přečti si znovu 53. kapitolu Izajáše a poznamenej si vše, co pro nás Ježíš udělal, jak je popsáno v těchto verších. V čem je Izajášovo svědectví o významu Kristovy smrti zdrojem naděje právě pro tebe?

DANIEL, VĚRNÝ PROROK

[13]Daniel byl hned přiveden ke králi. Král se Daniela otázal: „Ty jsi Daniel z judských přesídlenců, kterého přivedl král, můj otec, z Judska? [14]Slyšel jsem o tobě, že je v tobě duch bohů a že bylo shledáno, že jsi osvícený a zběhlý v mimořádné moudrosti. (Da 5,13.14)

[26]Tehdy král Darjaveš napsal všem lidem různých národností a jazyků, bydlícím po celé zemi: „Rozhojněn buď váš pokoj! [27]Vydávám rozkaz, aby se v celé mé královské říši všichni třásli před Danielovým Bohem a obávali se ho, neboť on je Bůh živý a zůstává navěky, jeho království nebude zničeno a jeho vladařská moc bude až do konce. [28]Vysvobozuje a vytrhuje, činí znamení a divy na nebi i na zemi. On vysvobodil Daniela ze lvích spárů.“ (Da 6,26–28)

Osobní studium

Většina křesťanů zná příběh z první kapitoly knihy Daniel, kde se tento mladý muž řídil zásadami, kterým se naučil již v dětství. Daniel byl vzorem věrnosti (Da 1,8). Když mu nabízeli královské pochoutky, trval na tom, že bude jíst pouze jednoduchou rostlinnou stravu a pít pouze vodu, místo pokrmů z královského stolu (Da 1,12–16). To však byla jen malá zkouška ve srovnání s tím, co ho čekalo později. Události popsané v šesté kapitole ukazují, že jeho věrnost mohla velmi snadno skončit smrtí.

Přečti si Da 2,46–48; 4,15; 5,13.14 a 6,26–28. Co nám tyto verše říkají o tom, jakým svědkem byl Daniel pro pohany kolem?

Všimněme si svědectví pohanů o moci Danielova Boha. Přestože jsou tyto příběhy jedinečné, všechny odhalují klíčový princip: prostřednictvím našeho života, naší věrnosti a Boží moci působící v nás a skrze nás se druzí lidé mohou a měli by se dozvědět o nebeském Bohu a o tom, že právě on „je Bůh bohů a Pán králů“ (Da 2,47).

Jedním z hlavních témat Danielových proroctví je Boží soud, vrcholící druhým příchodem Krista a definitivním vítězstvím Božího království. Proto je význam Danielova jména „Bůh je můj soudce“ velmi výstižný. Jeho spisy si zaslouží důkladné studium a pozornost, protože jsou aktuální i dnes. Danielova proroctví slouží jako připomínka, abychom vždy zůstali bdělí a zachovávali Boží přikázání i v „malých“ každodenních rozhodnutích.

Daniel jako prorok předpověděl vzestup a pád světových říší a důsledky lidské neposlušnosti vůči Bohu. Prostřednictvím svých prorockých vidění Daniel odhalil Boží plán a konečné vítězství jeho království (Da 7,13.14).

Zamysli se například nad druhou kapitolou knihy Daniel, napsanou více než pět set let před Kristem. Daniel velmi přesně popsal střídání čtyř velkých světových říší a jejich vývoj až do období symbolizovaného chodidly a prsty sochy, které odkazují na národy dnešní Evropy. O nich proroctví říká, „že se bude lidské pokolení mísit, avšak nepřilnou k sobě navzájem, jako se nesmísí železo s hlínou“ (Da 2,43).

Jaká pozoruhodná předpověď o Evropě, která navzdory všem pokusům o sjednocení zůstává v mnoha ohledech rozdělena. Přestože ani krátce před rozpadem Sovětského svazu žádná zpravodajská služba takový vývoj nepředpokládala, Danielovo proroctví nám dává pádné důvody důvěřovat Božím prorokům.

Aplikace

Všechna království vznikla a zanikla tak, jak bylo předpovězeno. Co by nám to mělo říci o důvěryhodnosti proroctví, které říká, že po nich přijde Boží věčné království (Da 2,44)?

JAN KŘTITEL, PŘÍPRAVA CESTY

[2]Je psáno u proroka Izaiáše: „Hle, já posílám posla před tvou tváří, aby ti připravil cestu. [3]Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, vyrovnejte mu stezky!“ [4]To se stalo, když Jan Křtitel vystoupil na poušti a kázal: „Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů.“ [5]Celá judská krajina i všichni z Jeruzaléma vycházeli k němu, vyznávali své hříchy a dávali se od něho křtít v řece Jordánu. (Mk 1,2–5)

Osobní studium

Co bylo podle úvodního textu (Mk 1,2–5) cílem služby Jana Křtitele?

Evangelium podle Marka ukazuje, že příchod Jana Křtitele byl naplněním Izajášova proroctví (Iz 40,3). „Janův život se v dětství, mládí i v dospělosti vyznačoval neobyčejnou stálostí a mravní silou.“ (DA 224; TV 141) Satan si uvědomoval, že Janovo vystoupení může otřást jeho vlivem nad lidmi. Zkaženost Janových posluchačů byla odhalena a satan „začal mít strach o své království“ a jeho moc nad Izraelem byla ohrožena. Opakovaně se neúspěšně pokoušel odradit Jana Křtitele od jeho věrného života a důvěry v Mesiáše.

Přečti si text Mt 11,1–6. Jak Ježíš posílil Janovu víru ve vězení?

Satanovi se nepodařilo pokušením svést Ježíše ke hříchu. Porážka, kterou utrpěl na poušti, ho rozzuřila. Změnil tedy taktiku a nechal uvěznit Jana, Ježíšova bratrance, a Janovo uvěznění Ježíše zasáhlo. A přestože ho satan nedokázal svést ke hříchu, snažil se nejen zlomit Jana, ale zároveň ublížit Ježíši. Jan však dostal od Ježíše slova povzbuzení. Jan zůstal věrný Bohu až do smrti – nezlomily ho ani podmínky, ve kterých se ocitl, ani nejistota spojená s důvodem jeho uvěznění, a dokonce ani skutečnost, že Ježíš ho navzdory své moci nevysvobodil.

Podobně jako proroci v dávných dobách, jsme i my povoláni zvěstovat poselství o pokání, víře a plnosti Kristovy spravedlnosti (Zj 14,6–12). A právě tak, jako se o to snažil v případě Jana Křtitele, i nás chce satan znejistit, aby v nás vyvolal pochybnosti o Božím poslání pro naše životy. Existuje však cesta, jak nepropadnout beznaději. Potřebujeme si stále znovu připomínat Boží vedení v našem životě. Dvojnásob to platí tehdy, když se ocitneme ve složité situaci – tak jak se to stalo Janovi, který byl uvězněn a nakonec zabit pro to, co udělala zlá žena a muž slaboch.

Ať nás v životě potká cokoliv, s vírou můžeme prosit Boha a on nám odpoví. A navíc, slíbil nám sílu žít v souladu s jeho vůlí (Sk 1,8). V dnešním postkřesťanském a nekřesťanském světě je nezbytné, abychom byli věrnými svědky Krista bez ohledu na okolnosti, ve kterých se nacházíme.

Aplikace

Ocitl ses někdy v podobné situaci jako Jan Křtitel, kdy jsi nedokázal pochopit, proč se ti dějí špatné věci? Co ti tehdy nejvíce pomohlo zachovat si víru a důvěru v Boha?

POVOLÁNÍ K PROROCKÉ SLUŽBĚ

Bůh povolává proroky v konkrétní dobu a pro určitý úkol. Proroci přicházejí s poselstvím určeným pro danou dobu. V tomto kontextu adventisté sedmého dne věří, že Ellen G. Whiteová (rozená Harmonová) byla jednou z těch, u koho se projevil moderní dar proroctví a kdo působil podobně jako nekanoničtí proroci (více o tom v budoucích lekcích). Ellen Gould Harmonová přijala své první povolání v prosinci 1844, několik týdnů poté, co následovníci Williama Millera očekávali Ježíšův návrat na základě textu Da 8,14: „Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti."

Ačkoli sám Miller nikdy nestanovil přesné datum, jeho následovníci se nakonec zaměřili na 22. říjen 1844. Vycházeli z biblického počítání času pro Den smíření a právě toto datum určili jako den, kdy se Kristus vrátí na zem. Toto pochopení naplnilo tisíce lidí v Severní Americe i v dalších částech světa velkou nadějí a radostí. Věřili, že se brzy setkají se svým Spasitelem. Také samotný Miller prožíval hluboké očekávání blížícího se adventu.

Kristus se však neobjevil a následovníci Millerova učení prožili velké, zdrcující zklamání.

Právě v této situaci dal Bůh Ellen Harmonové její první vidění. Jeho hlavním smyslem bylo povzbudit ji i ostatní zklamané věřící, že Bůh je navzdory jejich nesprávnému výkladu stále s nimi. Vidění ukazovalo cestu vedoucí z tohoto světa do nebeského Jeruzaléma. Po této cestě kráčeli adventní věřící do Svatého města. A „pokud měli svůj zrak upřený na Ježíše, který byl přímo před nimi a vedl je do města, byli v bezpečí." (2SG 31)

Toto vidění bylo dobrou zprávou. Uprostřed zmatku způsobeného zklamáním začal Bůh formovat nové hnutí. Ježíš svůj lid neopustil, byl stále s nimi a jeho zaslíbení návratu platilo. Vedl je po cestě spasení. Důležité však bylo, aby věřící měli svůj zrak „upřený na Ježíše". Měli dobrý důvod neztrácet naději ani uprostřed zklamání a chaosu, ve kterém se ocitli. Tak Bůh povolal Ellen Harmonovou, sedmnáctiletou dospívající dívku, k prorocké službě. Její cesta nebyla jednoduchá, zejména na začátku. Přestože lidé tento dar postupně přijali jako pravý, Ellen měla obavu stát se Božím poslem. Být Božím prorokem totiž nikdy nebylo jednoduché. A už vůbec to nebylo něco, co by člověku přinášelo prestiž. Jak se tedy Ellen podřídila Božímu povolání? Příští týden se blíže podíváme na zvláštní práci a výzvy, kterým čelili starozákonní proroci, přičemž některé z nich se zopakovaly i v životě a službě Ellen G. Whiteové, jak se dozvíme příští pátek.

Více informací naleznete na stránce https://whiteestate.org/absg/2.